

SÖZCÜK BİLGİSİ

- Tek başına anlamı olan ya da tek başına anlamı olmadığı hâlde cümle içinde anlam kazanan ses veya ses gruplarına **sözcük** (kelime) denir.
- ☞ “Ben de sizinle gelecektim ama işim çıktıgı için gelemedim.” cümlesinde “de, ama, için” sözcüklerinin tek başlarına anlamı yoktur. Bu sözcükler diğer sözcükler arasında ilgi kurarak cümle içinde anlam kazanmıştır.

- Sözcükler hecelerden oluşur.

☞ “Kalemlik” sözcüğü “ka-lem-lik” hecelerinin bir araya gelmesiyle oluşmuştur. Bazı heceler tek başına sözcüktür: top, sert, at vb.

- Sözcüklerin anamlarını sözlükten öğreniriz. Sözlükte sözcüklerin daha kolay bulunabilmesi için sözcükler alfabetik sıraya göre dizilmiştir. Bu sıralamaya **sözlük sıralaması** denir.
- ☞ “Kalp - kira - kek” sözcüklerinin ilk harfleri aynı olduğu için ikinci harflere göre sözlük sıralaması yapılır: “kalp - kek - kira”

- Yazımından emin olmadığımız sözcüklerin doğru yazılışlarını **yazım kılavuzu**ndan öğreniriz.
- ☞ “Gardolap” sözcüğünü yazım kılavuzunda aradığımızda bulamayız. Çünkü bu sözcüğün doğru yazımı “gardirob” şeklidindedir.

- Bir sözcük söylendiğinde bununla bağlantılı akla gelen diğer sözcüklere **çağrıştıran sözcükler** denir.
- ☞ Örneğin, “yaz” denince aklımıza “sıcak, tatil, deniz, güneş” gelir.

ETKİNLİKLER

Etkinlik - 1

1. Aşağıdaki cümlelerde tek başına anlamı olmayan sözcükleri bulup örnekteki gibi gösteriniz.

Eve geldiğim gibi üstümü başımı değiştirdim.

Tam çıkışaktık ki anneannem arayıp bize geleceğini söyledi.

Onun kadar hızlı koşamasam da elimden geleni yapacağım.

Kardeşim daha evden çıkmadan huysuzlanmaya başladı.

Bugün veya yarın gelecek ve bizi hayvanat bahçesine götürürecek.

Ayşe ile Sema aynı apartmanda oturdukları için sık görüşüyorlar.

Madem gelemeyeceksin, bari kapıdan uğra da yüzünü görelim.

2. Aşağıda heceleri karışık olarak verilen sözcükleri noktalı yerlere yazınız.

ze - ga - te

ren - öğ - ci

lık - tap - ki

la - sa - lik - ta

viz - te - yon - le

la - ba - ka - lik

gi - yar - bil - sa

ta - ni - bat - ye

çı - o - cak - yun

Etkinlik-2

1. Aşağıdaki sözcükleri sözlük sırasına göre sıralayıp yazınız.

çilek - çay - çorap - çiçek → - - -

nar - nergis - zor - zümrüt → - - -

demir - filiz - demlik - fil → - - -

gezi - gazi - gaz - geyik → - - -

uçak - üzüm - un - ütü → - - -

iğne - inek - ip - inci → - - -

ayak - ayna - ayran - aydın → - - -

2. Aşağıdaki bulmacada "su" sözcüğünün çağrıştığı on sözcüğü bularak örnekteki gibi işaretleyip yazınız.

A	P	S	<u>Ö</u>	K	Y	A	N	U	S	A	R
İ	S	I	R	T	A	S	A	R	R	U	F
Ç	K	R	E	M	G	P	Y	I	E	K	V
E	L	Ş	G	E	M	İ	S	U	O	B	A
C	Ö	S	E	V	U	Y	A	T	E	Z	İ
E	N	E	H	İ	R	A	G	L	A	V	E
K	E	L	T	E	F	İ	L	A	K	O	R
U	C	İ	K	B	A	L	I	K	İ	T	P
T	E	M	İ	Z	L	İ	K	K	G	S	U
M	U	Y	L	A	D	İ	L	E	R	K	İ

1. Okyanus

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

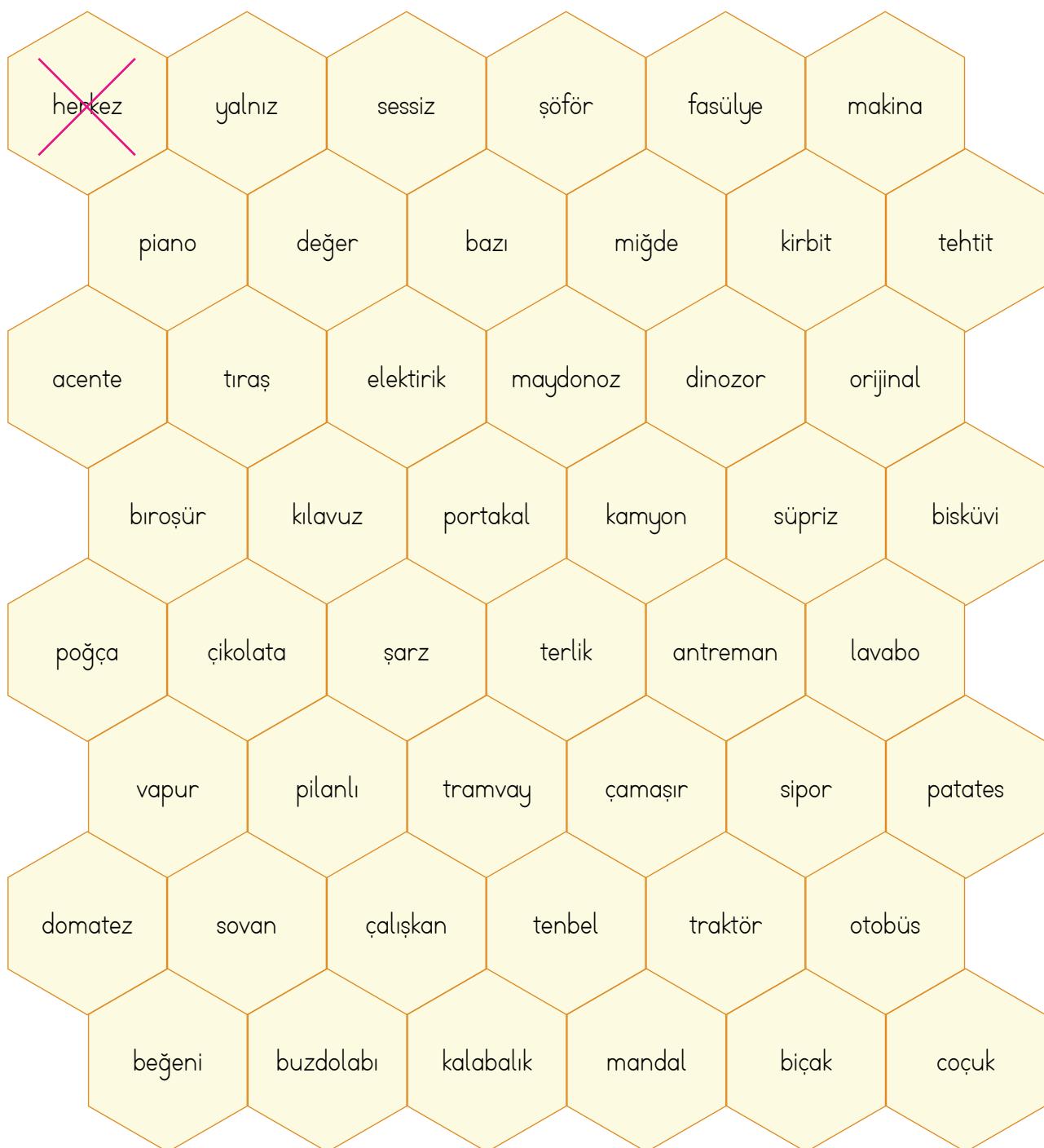
9.

10.

ETKİNLİKLER

Sözcüklerin yanlış yazıldığı peteklere örnekteki gibi X çiziniz.

Hayatımızda renkler olmasaydı ne yapardık? Örneğin, trafikte kullandığımız kırmızı ve yeşili fark edemeyip kaza yapabilirdik. Pazarda meyve ve sebzeleri seçerken hangisinin olgun olup olmadığını anlayamazdık. Demek ki renkler yaşamımızda gerçekten önemli bir rol oynuyor.

1 ve 2. soruları yukarıdaki paragrafa göre yanıtlayınız.

1. Paragrafta anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?
 - A) Renklerin, varlıklarını ayırt etmenin tek yolu olduğu
 - B) Trafik ışıklarının kazaları engellediği
 - C) Renklerin yaşamımızda önemli olduğu
 - D) Renkler olmasaydı yaşamımızın sıkıcı olacağı

2. Paragrafa uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?
 - A) Trafik Kuralları
 - B) Renkler
 - C) Meyve ve Sebzeler
 - D) Hayatımız

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tek başına anlamı olmayan sözcük vardır?
 - A) Gelmeyeceksen mutlaka ara.
 - B) Seni burada bekleyeceğim.
 - C) Söylemese bile anlardım.
 - D) Bugün okulda çok yoruldum.

4. "Babası gibi yüzebilmek istiyordu fakat buna cesaret edemiyordu."

Bu cümlenin baştan kaçinci sözcükleri cümle içinde anlam kazanmıştır?

 - A) İkinci ve beşinci
 - B) Beşinci ve altıncı
 - C) Üçüncü ve dördüncü
 - D) İkinci ve sekizinci

5. Aşağıdaki sözcüklerden hangisinin hece sayısı diğerlerinden fazladır?

A) ayakkabilik	B) takunya
C) diksiyon	D) harçlık

6. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi tek başına anlamlı olmadığı hâlde cümle içinde anlam kazanır?

A) dâhi	B) damak
C) daha	D) dağcı

TEST 1

7. Aşağıdakilerden hangisi alfabetik sıraya uygun olarak yazılmıştır?

- A) aslan - abla - amca
- B) arkadaş - altı - anıl
- C) aydın - aylık - ayna
- D) atkı - atılgan - ayçiçeği

8. Aşağıdaki sözcükleri sözlük sırasına göre sıralarsak en başta hangisi yer alır?

- A) tren
- B) trafik
- C) tramvay
- D) trafo

9. Aşağıdaki sözcüklerden hangisinin "orman" sözcüğünü çağrıştıran sözcüklerden biri **değildir**?

- A) yeşil
- B) şeker
- C) oksijen
- D) ağaç

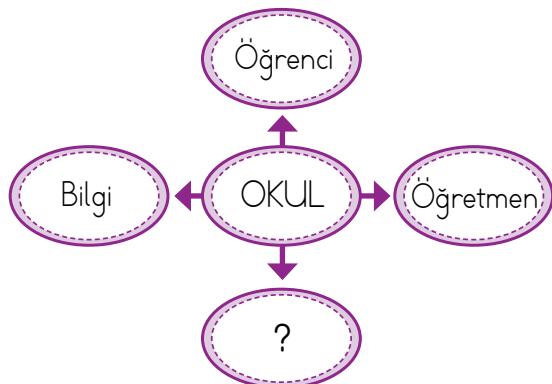
10. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi **yanlış** yazılmıştır?

- A) soğuk
- B) değişik
- C) sağlam
- D) bağzen

11. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi sözlükte "çicek" ile "çimen" sözcükleri arasında yer alır?

- A) ciğdem
- B) çini
- C) çiklet
- D) çırkin

12.

Yukarıdaki şemada "?" yerine hangisi gelebilir?

- A) Sağlık
- B) Eğitim
- C) İletişim
- D) Ulaşım

13. "Doktor-hastane" sözcükleri arasındaki anlam ilişkisi "polis" ile aşağıdaki sözcüklerden hangisi arasında vardır?

- A) güvenlik
- B) karakol
- C) jandarma
- D) araba

14.

meyva	perşenbe
çerçeve	laboratuvar
seyahat	çağrı

Yukarıdaki sözcüklerden kaç tanesi doğru yazılmıştır?

- A) 3
- B) 4
- C) 5
- D) 6

15. "Çanakkale'de bulunan evimizin inşası yeni bitti." cümlesinde kaç sözcük vardır?

- A) 1
- B) 4
- C) 6
- D) 7

TÜRKÇEMİZ

Annenden öğrendiğinle yetinme
Çocuğum, Türkçeni geliştir.
Dilimiz öylesine güzel ki
Durgun göllerimizce duru,
Akar sularımızca coşkulu...
Ne var ki çocuğum,
Güzellik de bakım ister!

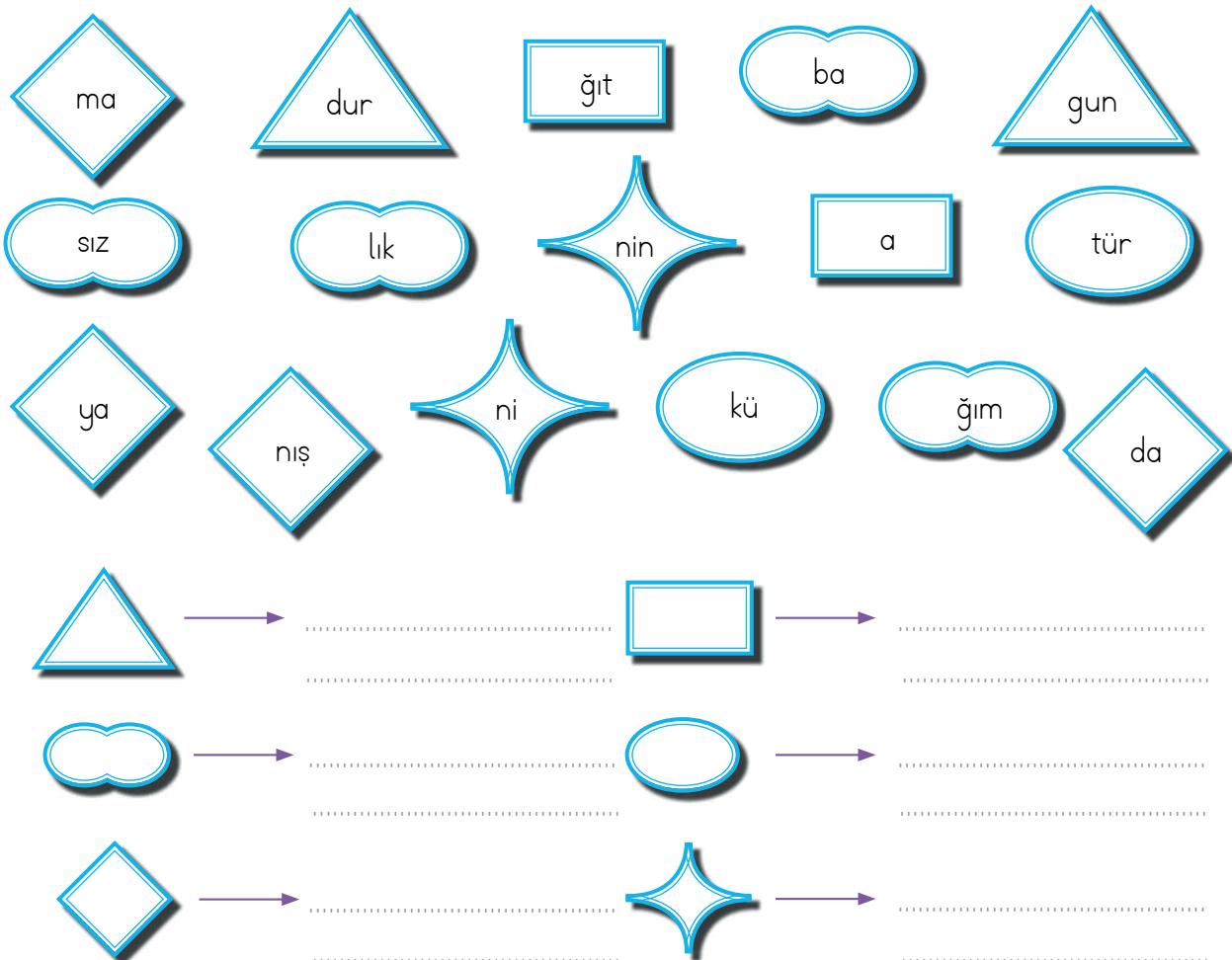
Önce türkülerimizi öğren,
Seni büyütен ninnilerimizi belle,
Gidenlere yakılan ağıtları...
Her sözün en güzeli Türkçemizde,
Diline takılanları ayıkla,
Yabancı sözcükleri at!

Bak, barış ne güzel!
Dayanışma, özgürlük...
Hele bağımsızlık!
En güzeli, sevgi!
Sev Türkçeni çocuğum,
Dilini sevenleri sev!

Rifat ILGAZ

OKUYORUM - ANLIYORUM

1. Aynı şekil içinde verilen heceleri birleştirip metinde geçen sözcükleri oluşturunuz. Bu sözcükleri birer cümlede kullanınız.

2. Aşağıdaki soruları yanıtlayıp doğru yanıtı işaretleyiniz.

• Şair, dilimizin güzelliğini neye benzetmiş?

Durgun göllerin duruluğuna

Büyük yıldızların ışığına

Beyaz bulutların güzelliğine

• Şair, dilimizi daha iyi öğrenmekle ilgili hangisinden söz etmemiştir?

ninni

ağıt

atasözü

OKUYORUM - ANLIYORUM

3. Aşağıda dilimizi daha iyi öğrenmenin yollarından biri olan atasözleri yer almaktadır. Her gruptan uygun sözcükleri bir araya getirerek atasözleri oluşturup yazınız.

iyilik
öfkeyle
rüzgâr
ayağını
ne
damlaya
bugünün
gülü

yorganına
ekersen
~~eden~~
seven
damlaya
işini
kalkan
eken

zararla
~~iyilik~~
yarına
fırtına
göl
göre
onu
dikenine

biçer
uzat
oturur
katlanır
biçersin
bırakma
~~bular~~
olur

- iyilik eden iyilik bular.

-
.....
-
.....
-
.....
-
.....
-
.....
-
.....

OKUYORUM - ANLIYORUM

4. İlk harfleri ve ünlüleri verilen yabancı dil adlarını yazınız.

I i i E

F A I A

R U A

J A O A

A A A

C i E

5. Aşağıdaki alanlara birer türkü ve ninni yapıştırın. Sınıfta arkadaşlarınıza söyleyiniz.

TÜRKÜ

.....
.....
.....
.....

NİNNİ

.....
.....
.....
.....

Doğal Sayıların Basamak Adları ve Basamak Değerleri

- Aşağıdaki basamak tablosunu dikkatlice inceleyelim.

Bölük Adları	Binler Bölüğü			Birler Bölüğü		
Basamak Adları	Yüz binler basamağı	On binler basamağı	Binler basamağı	Yüzler basamağı	Onlar basamağı	Birler basamağı
Sayı	589 627					
Rakamın Basamak Değeri	500 000	80 000	9000	600	20	7
Okunuşu	Beş yüz seksen dokuz bin altı yüz yirmi yedi					

BİLGİ SANDIĞI

- Tabloda kaç bölüm vardır?.....
- Her bölüm kaç basamaktan oluşmaktadır?.....
- Yüz binler basamağındaki rakamın basamak değeri kaçtır?.....

Doğal sayılarda her bölüm üç basamaktan oluşur. Rakamın bulunduğu basamağa göre aldığı değere basamak değeri denir.

- 627 183 doğal sayısındaki rakamların bulunduğu basamakları ve basamak değerlerini inceleyelim.

Binler bölümü			Birler bölümü		
Yüz binler	On binler	Binler	Yüzler	Onlar	Birler
6	2	7	1	8	3

3 birlik → $3 \times 1 = 3$
 8 onluk → $8 \times 10 = 80$
 1 yüzlük → $1 \times 100 = 100$
 7 binlik → $7 \times 1000 = 7000$
 2 on binlik → $2 \times 10\ 000 = 20\ 000$
 6 yüz binlik → $6 \times 100\ 000 = 600\ 000$

Doğal sayıların basamak değeri bulunurken rakam ile rakamın bulunduğu basamağın değeri çarpılır.

ETKİNLİKLER

Etkinlik-6

1

"Yirmi dokuz bin dört yüz seksen beş" doğal sayısını basamak tablosuna yazınız. Sayıyla ilgili ifadelerin noktalı yerlerini tamamlayınız.

Bölük adları	Binler bölümü			Birler bölümü		
Basamak adları	Ybn b.	Obn b.	Bn b.	Yb.	Ob.	Bb.
Sayı						
Rakamın Basamak Değeri						

- Sayının birler bölümünde sayısı vardır.
- Sayının binler basamağında rakamı vardır.
- Sayının binler bölümündeki rakamların toplamı sayısına eşittir.
- Dokuz rakamı basamağındadır.

2

"Yedi yüz yirmi beş bin üç yüz iki" doğal sayısını basamak tablosuna yazınız. Sayıyla ilgili ifadelerin noktalı yerlerini tamamlayınız.

Bölük Adları	Binler Bölüğü			Birler Bölüğü		
Basamak Adları	Ybn b.	Obn b.	Bn b.	Y b.	O b.	B b.
Sayı						
Rakamın Basamak Değeri						

- Sayının binler bölümünde'sayısı vardır.
- Sayının yüzler basamağında rakamı vardır.
- Sayının birler bölümündeki rakamların toplamı sayısına eşittir.
- Yedi rakamı basamağındadır.

3

Aşağıdaki doğal sayılarında renkli yazılmış rakamların basamak değerlerini yazınız.

16 321

421 213

520 7

841 705

72 162

55 732

90 021

45 134

4

Bölkükleri verilen doğal sayıları basamak tablosuna yazınız.

Binler Bölügü	Birler bölüğü
41	305
122	061
5	217
312	004
62	705

Ybn	Obn	Bn	Y	O	B

5

Basamak değerleri verilen doğal sayıları yazınız.

100	1	1
100	1	1
100	1	1
1000	10	1

1000	10	1
1000	10	1
1000	10	1
1000	100	1

1000	100	1	1
1000	100	1	1
1000	100	1	1

1000	10	10	1
1000	10	10	1
1000	10	10	1

Doğal Sayıları Çözümleme

- 329 365 doğal sayısının basamak tablosunda gösterilişini inceleyelim.

Bölük Adları	Binler Bölüğü			Birler Bölüğü		
Basamak Adları	Yüz binler basamağı	On binler basamağı	Binler basamağı	Yüzler basamağı	Onlar basamağı	Birler basamağı
Sayı	329 365					
Rakamın Basamak Değeri	300 000	20 000	9000	300	60	5
Okunuşu	Üç yüz yirmi dokuz bin üç yüz altmış beş					

- 329 365 doğal sayısının basamak değerlerini farklı şekillerde toplayalım.

$$329\ 365 = 3 \text{ yüz binlik} + 2 \text{ on binlik} + 9 \text{ binlik} + 3 \text{ yüzlük} + 6 \text{ onluk} + 5 \text{ birlik}$$

$$\begin{aligned}
 &= (3 \times 100\ 000) + (2 \times 10\ 000) + (9 \times 1000) + (3 \times 100) + (6 \times 10) + (5 \times 1) \\
 &= 300\ 000 + 20\ 000 + 9000 + 300 + 60 + 5
 \end{aligned}$$

BİLGİ SANDIĞI

Bir doğal sayının rakamlarının basamak değerlerini toplama şeklinde yazarsak o doğal sayıyı çözümlemiş oluruz.

- Aşağıdaki doğal sayıların nasıl çözümlendiğini inceleyelim.

$$3826 = 3 \text{ binlik} + 8 \text{ yüzlük} + 2 \text{ onluk} + 6 \text{ birlik}$$

$$= 3000 + 800 + 20 + 6$$

$$73\ 941 = 7 \text{ on binlik} + 3 \text{ binlik} + 9 \text{ yüzlük} + 4 \text{ onluk} + 1 \text{ birlik}$$

$$= 70\ 000 + 3000 + 900 + 40 + 1$$

Etkinlik-7

1

Aşağıdaki doğal sayıları örnekteki gibi çözümleyiniz.

$$462\ 503 : 4 \text{ yüz binlik} + 6 \text{ on binlik} + 2 \text{ binlik} + 5 \text{ yüzlük} + 3 \text{ birey}$$
$$: 400\ 000 + 60\ 000 + 2000 + 500 + 3$$

$$509\ 260 : \dots \dots \dots \dots \dots$$

$$: \dots \dots \dots \dots \dots$$

$$810\ 074 : \dots \dots \dots \dots \dots$$

$$: \dots \dots \dots \dots \dots$$

$$976\ 005 : \dots \dots \dots \dots \dots$$

$$: \dots \dots \dots \dots \dots$$

$$105\ 280 : \dots \dots \dots \dots \dots$$

$$: \dots \dots \dots \dots \dots$$

$$370\ 019 : \dots \dots \dots \dots \dots$$

$$: \dots \dots \dots \dots \dots$$

$$642\ 702 : \dots \dots \dots \dots \dots$$

$$: \dots \dots \dots \dots \dots$$

$$705\ 530 : \dots \dots \dots \dots \dots$$

$$: \dots \dots \dots \dots \dots$$

$$113\ 014 : \dots \dots \dots \dots \dots$$

$$: \dots \dots \dots \dots \dots$$

$$286\ 666 : \dots \dots \dots \dots \dots$$

$$: \dots \dots \dots \dots \dots$$

$$909\ 090 : \dots \dots \dots \dots \dots$$

$$: \dots \dots \dots \dots \dots$$

ETKİNLİKLER

2

Aşağıda çözümlenmiş olarak verilen doğal sayıları yazınız.

..... : 5 yüz binlik + 4 on binlik + 6 yüzlük + 9 onluk

..... : 9 yüz binlik + 7 binlik + 8 yüzlük + 5 birlik

..... : 1 on binlik + 2 binlik + 6 yüzlük + 2 birlik

..... : 8 yüz binlik + 2 on binlik + 6 yüzlük + 1 birlik

..... : 7 yüz binlik + 6 on binlik + 3 binlik + 5 yüzlük

..... : 6 yüz binlik + 9 binlik + 7 onluk + 2 birlik

..... : 3 on binlik + 5 binlik + 2 yüz binlik + 9 onluk + 3 birlik

..... : 4 yüz binlik + 8 yüzlük + 3 birlik

..... : 3 yüz binlik + 2 on binlik + 5 onluk

..... : 8 on binlik + 1 yüz binlik + 8 yüzlük + 2 birlik + 3 onluk

..... : 7 on binlik + 5 binlik + 3 yüzlük + 4 birlik

..... : 6 yüz binlik + 6 birlik

..... : 9 on binlik + 5 onluk + 1 birlik

..... : 2 yüz binlik + 4 on binlik + 3 onluk + 2 yüzlük

..... : 1 onluk + 3 birlik + 5 on binlik + 8 binlik + 2 yüz binlik

..... : 6 on binlik + 1 yüz binlik + 8 onluk

..... : 3 yüz binlik + 2 yüzlük

TEST - 2

1. Birler ve on binler basamağındaki rakamları "7" olan doğal sayı aşağıdakilerden hangisidir?
- A) 735 713
B) 673 897
C) 472 171
D) 762 217
2. "263 812" doğal sayısı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi **yanlıştır**?
- A) Birler bölümü 82'dir.
B) On binler basamağında 6 rakamı vardır.
C) Yüzler basamağındaki rakamın basamak değeri 800'dür.
D) Binler basamağındaki rakam çift sayıdır.
3. "217 863" doğal sayısında onlar ve on binler basamağındaki rakamların yeri değiştirilirse hangi sayı oluşur?
- A) 216 873
B) 127 863
C) 267 813
D) 213 867
4. Aşağıdaki doğal sayılardan hangisinin binler bölümünde 124 sayısı vardır?
- A) 124 241
B) 241 124
C) 241 241
D) 212 412
5. "542 973" doğal sayısında 4 rakamının olduğu basamağın adı aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Binler basamağı
B) Yüzler basamağı
C) Onlar basamağı
D) On binler basamağı
6. Yüzler basamağında 9 rakamı olan doğal sayı aşağıdakilerden hangisidir?
- A) 19 521
B) 71 963
C) 419 762
D) 524 395

TEST - 2

7. "58 217" doğal sayısının çözümlenmiş şekli aşağıdakilerden hangisidir?
- A) $5000 + 8000 + 200 + 10 + 7$
B) $50\ 000 + 8000 + 20 + 10 + 7$
C) $50\ 000 + 8000 + 200 + 10 + 7$
D) $5000 + 8000 + 20 + 10 + 7$
8. $3 \text{ yüz binlik} + 2 \text{ on binlik} + 3 \text{ yüzlük} + 5 \text{ onluk} + 9 \text{ birek}$
Yukarıda çözümlenmiş olan doğal sayı aşağıdakilerden hangisidir?
- A) 32 359
B) 320 359
C) 302 359
D) 320 309
9. Aşağıdaki sayılardan hangisi doğru çözümlenmiştir?
- A) $5211 = 5000 + 200 + 1 + 1$
B) $63\ 070 = 60\ 000 + 3000 + 7$
C) $121\ 216 = 100\ 000 + 20\ 000 + 1000 + 10 + 6$
D) $466\ 341 = 400\ 000 + 60\ 000 + 6000 + 300 + 40 + 1$
10. $80\ 000 + 5000 + 70 + 3$
Yukarıda çözümlenmiş olarak verilen doğal sayı aşağıdakilerden hangisidir?
- A) 85 073
B) 850 073
C) 805 073
D) 80 573
11. $90\ 000 + 3000 + 400 + 1 + 8$
93 418 doğal sayısının çözümlemesinde hangi basamakta **hata** yapılmıştır?
- A) Birler basamağı
B) Onlar basamağı
C) Yüzler basamağı
D) Binler basamağı
12. Aşağıdaki sayılardan hangisinin çözümlemesinde **yanlışlık** yapılmıştır?
- A) $35\ 214 = 30\ 000 + 5000 + 200 + 10 + 4$
B) $8573 = 8000 + 500 + 70 + 3$
C) $24\ 976 = 20\ 000 + 4000 + 90 + 70 + 6$
D) $10\ 815 = 10\ 000 + 800 + 10 + 5$

Yer Kabuğunun Yapısı

FOSİLLER

Canlıların uzun zaman öncesinden günümüze kadar gelen kalıntılarına ya da izlerine **fosil** adı verilir.

Fosiller, canlıların yumuşak kısımlarının çürüyüp kemik ve kabuk gibi sert kısımlarının taşlaşmasıyla oluşur.

Fosil örnekleri

BUNLARI BİLİYOR MUSUNUZ?

Fosilleri inceleyen bilim dalına **paleontoloji**, fosillerle ilgili çalışma yapan bilim insanına ise **paleontolog** adı verilir.

Fosillerin yararları:

- Kömür, petrol, doğal gaz gibi fosil yakıtların olmasını sağlar.
- Kayaçların hangi zamana ait olduğunu anlamamızı sağlar.
- Nesilleri tükenmiş canlıların tanınmasını sağlar.
- Fosillerin bir zamanlar yaşadığı bölgelerin özelliklerinin anlaşılmasını sağlar.

Etkinlik-1

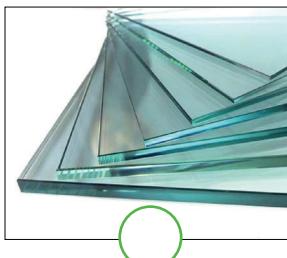
Aşağıdaki cümlelerden doğru olanlar için D, yanlış olanlar için Y kutucuğunu işaretleyiniz.

D	Y
İnsanların üzerinde yaşadığı katmana yer kabuğu denir.	
Yer kabuğu kayaçlardan oluşmuştur.	
Kayaçlar topraktan oluşmuştur.	
Ekonomik değeri olan kayaçlara maden denir.	
Fosiller bize bulunduğu bölge hakkında bilgi verir.	
Kömür, petrol, doğal gaz gibi yakıtlar fosil yakıtlardandır.	
Fosilleri inceleyen bilim insanına paleontolog denir.	

Etkinlik-2

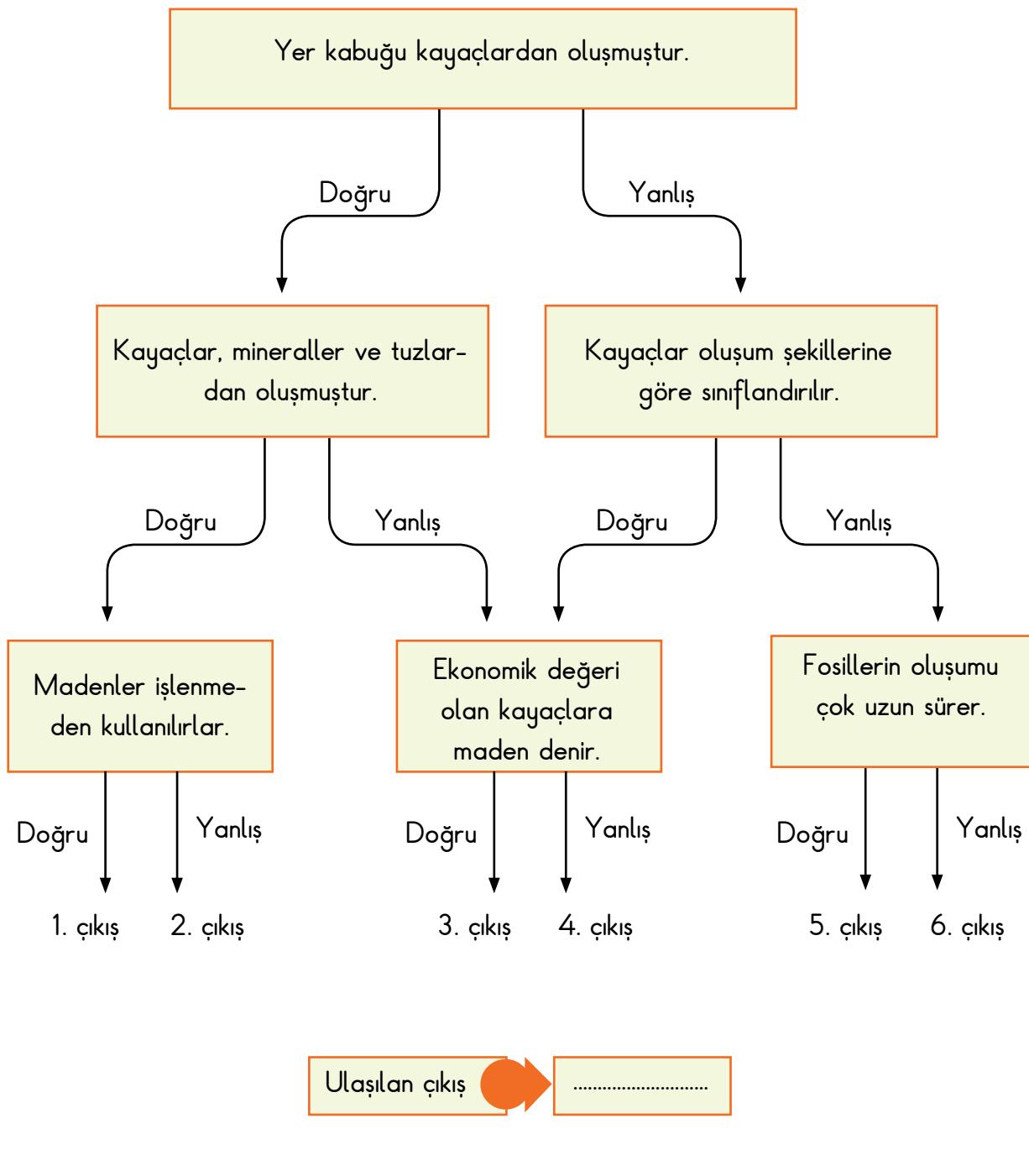
Aşağıda resimleri verilen maddelerden maden olanların altına ✓ işaretini koyunuz.

ETKİNLİKLER

Etkinlik-3

Aşağıda verilen ifadelerin doğru ya da yanlış olduğuna karar vererek doğru çıkışa ulaşınız.

TEST - 1

1.

Süle

Kayaçlar, magmanın yeryüzüne çıkıp soğumasıyla oluşur.

Eren

Kayaçlar su, rüzgâr ve sıcaklık etkisiyle parçalanır.

Zehra

Doğada bulunan tüm kayaçlar aynı yapıdadır.

Yukarıda Süle, Eren ve Zehra kayaçlar ile ilgili bazı bilgiler vermişlerdir. Hangilerinin verdiği bilgiler doğrudur?

- A) Yalnız Süle
- B) Süle ve Eren
- C) Eren ve Zehra
- D) Süle, Eren ve Zehra

2.

- Su
- Altın
- Çakıl
- Toprak
- Kaya
- Ateş

Yukarıda verilenlerden kaç tanesi maden olarak sınıflandırılır?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4

3.

	D	Y
Madenler, ekonomik değeri olan kaynaklardır.		
Çıkarılan madenler işlenerek kullanılır.		
Madenler, sadece takılarda kullanılır.		

Yukarıda madenler ile ilgili D/Y tablosunu doğru bir şekilde dolduran öğrencinin tablosunun son görünümü aşağıdakilerden hangisindeki gibi olur?

- A)

D
D
D
- B)

D
D
Y
- C)

Y
D
D
- D)

Y
D
Y

4. Uzay araçları ve jet yakıtlarında kullanılır. Ayrıca ışığı dayanıklı cam üretiminde kullanılır.

Şekilde verilen maden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bor
- B) Altın
- C) Kurşun
- D) Alüminyum

TEST - 1

5. Kayaçlar etkisi ile parçalanıp ufalanması ile kaya, taş ve toprak parçaları oluşur.

Yukarıda kayaçlar ile ilgili verilen paragrafta boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi **getirilemez**?

- A) su B) rüzgâr
C) sıcaklık D) ışık

6.

Azra

Sadece nesli tükenen canlılara ait olabilir.

Egemen

Uygun şartlarda her canlı fosilleşebilir.

Eda

Fosillerin yaşı tespit edilebilir.

Yukarıdaki öğrencilerden hangilerinin fosillerle ilgili verdiği bilgiler doğrudur?

- A) Yalnız Azra
B) Azra ve Egemen
C) Egemen ve Eda
D) Azra, Egemen, Eda

7.

Fosilleşme en çok kayaçlar içerisinde olur.

D Y

Fosilleri inceleyen bilim dalına paleontoloji denir.

D Y

Fosiller buzullar içerisinde de oluşabilir.

D Y

★ □

○ ❤

Fosiller ile ilgili verilen ifadeler doğru (D) ve yanlış (Y) olarak değerlendirildiğinde hangi sembole ulaşılır?

- A) ★ B) □ C) ○ D) ❤

8. Yer kabuğunun temel yapı taşı dir.

Yukarıdaki cümlenin doğru bir şekilde tamamlanması için boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) maden B) mineral
C) kayaç D) su

9. • Kemik • Organ

- Diş • Saç teli

Paleontolog Özlem, yaptığı çalışmalar da yukarıdaki yapılardan kaç tanesine rastlayabilir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

1. I. Çakıl Taşı
II. Kum
III. Kömür

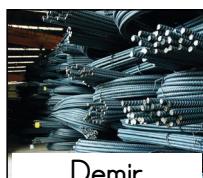
Yukarıda verilenlerden hangisi ya da hangileri maden olarak tanımlanabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III
C) I ve III D) I, II ve III

2. Aşağıdakilerden hangisi madenler için yanlış bir ifadedir?

- A) Birçok mutfak araç gereçinde kullanılır.
B) Ekonomik değeri vardır.
C) Fabrikada üretilir.
D) Altın, gümüş, bakır örnek verilebilir.

3.

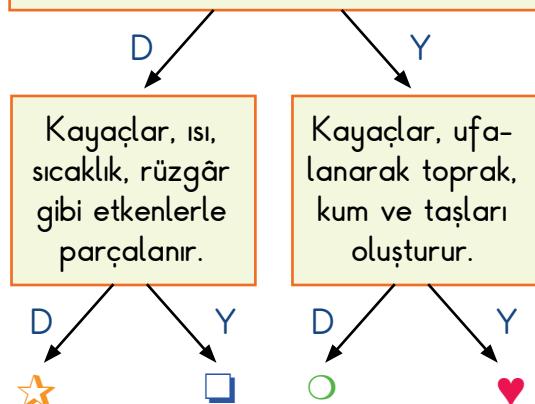

Yukarıda verilenlerden kaç tanesi kayaç olarak tanımlanabilir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

4.

Yer kabuğu kayaçlardan oluşur.

Eda, kayaçlarla ilgili verilen diyagramda doğru sembole ulaşmaya çalışmaktadır.

Eda'nın ulaşacağı sembol aşağıdakilerden hangisidir?

- A) ★ B) □ C) ○ D) ♥

5. I. Kayaç
III. Kaya

- II. Toprak
IV. Çakıl

Yukarıda verilen maddelerin tanecik boyutlarına göre büyükten küçüğe doğru sıralanması aşağıdakilerden hangisindeki gibi olur?

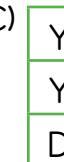
- A) III > I > IV > II
B) I > III > IV > II
C) II > IV > III > I
D) I > III > II > IV

TEST - 2

6.

	D	Y
Yer kabuğunu oluşturan kayaçlar birbirinden farklıdır.		
Kayaçların hepsinin ekonomik değeri vardır.		
Kayaçlar su etkisi ile parçalanabilir.		

Azra, kayaçlar ile ilgili verilen D/Y tablosunu eksiksiz doldurduğuna göre tablonun son hali aşağıdakilerden hangisi gibidir?

- A) B) C) D)

8.

Azra

Minerallerin tümü katıdır.

Elif

Mineraller doğal olarak oluşurlar.

Eda

Bir kayaçta sadece bir çeşit mineral bulunur.

Yukarıda mineraller ile ilgili bilgi veren öğrencilerden hangisi ya da hangilerinin ifadeleri doğrudur?

- A) Yalnız Azra
B) Yalnız Elif
C) Azra ve Elif
D) Azra, Elif ve Eda

7. I. Bulunduğu kayacın yaşı ile ilgili bilgi verir.
II. Canlı türlerinin gelişimi hakkında bilgi verir.
III. Geçmişteki bitki örtüsü ve iklim ile ilgili bilgi verir.

Yukarıda fosillerle ilgili verilenlerden hangisi ya da hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) I, II ve III

9.

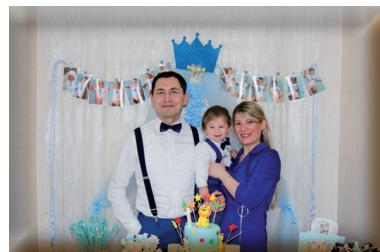
Yukarıdaki görsellerle ilgili çalışmalar yapan bilim insanlarına verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Paleontolog B) Paleontoloji
C) Zoolog D) Ressam

Yaşadıklarımızı Sıralayalım

EMRE'NİN HİKÂYESİ

3 Ocak 2007 yılında doğan Emre, 10 aylıkken yürümeye başladı. Bir yaşında ilk dişi çıktı. Emre, ilk doğum gününü ailesi ve yakın dostlarıyla kutladı. Emre, 2012 yılında anaokuluna başladı. 2013 yılında birinci sınıfı başladığında çok heyecanlıydı. Birinci sınıfın sonunda okuma yazmayı öğrenmesinin haklı gururunu yaşadı. Okulda 23 Nisan törenlerinde halk oyunları gösterisine katıldı. 2017 yılında ilkokulu bitiren Emre, 2018 yılında ortaokula başladı.

BİLGİ SANDIĞI

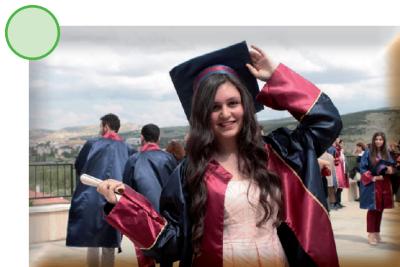
Hayatımızdaki önemli olayların oluş sırasına göre sıralanmasına **kronoloji** denir.

Yaşadıklarımızı Sıralayalım

DÜŞÜNELİM

➤ Sevgi Hanım'ın, kızıyla ilgili önemli olayları numara vererek kronolojik sıraya koymasına yardımcı olunuz.

BİLGİ SANDIĞI

Doğduğumuz, diş çıkardığımız, yürümeye başladığımız, konuşmaya ve okula başladığımız günler hayatımızdaki önemli olaylardır.

12 Haziran 2018'de
4. sınıfı geçtim.

13 Ocak 2008
tarihinde doğdum.

20 Ağustos 2008'de
emeklemeye başladım.

27 Aralık 2015'te
okuma yazmayı
öğrendim..

13 Ocak 2009'da
birinci yaş günümü
kutladık.

18 Eylül 2015'te
okula başladım.

10 Ocak 2010'da
artık konuşuyordum.

02 Nisan 2009'da
yürümeye başladım.

Yaşadıklarımızı Sıralayalım

Atatürk'ün hayatındaki önemli bilgileri (olayları) görsellerden de yararlanarak inceleyelim.

BİLGİ SANDIĞI

Kronolojik sıralamada önemli olaylar, başlangıcından itibaren oluş sırasına konularak, tarihleri belirtilerek yazılır.

Etkinlik-7

Aşağıdaki olaylarda boş bırakılan yerleri kendinize göre uygun tarihlerle tamamlayınız.

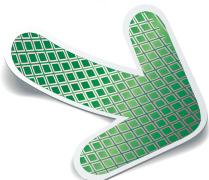
..... yılında yürümeye başladım.

..... yılında doğdum.

..... yılında ilkokula başladım.

..... yılında anaokuluna başladım.

..... yılında 4. sınıfı geçtim.

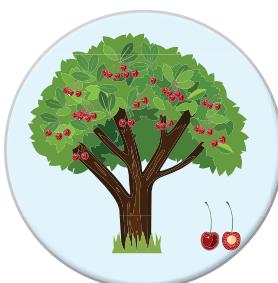
Etkinlik-8

Aşağıdaki albümde verilen fotoğrafları kronolojik sıraya göre numaralandırınız.

Etkinlik-9

Aşağıdaki görsellerde verilen bitkinin büyümeye aşamalarını numara vererek kronolojik sıraya koyunuz.

ETKİNLİKLER

Etkinlik-10

Aşağıda karışık olarak verilen olayları kronolojik sıraya göre sıralayınız. Boşluklara uygun şekilde yazınız.

a

2008 yılında anaokuluna başladım.

d

2009 yılında okuma yazmayı öğrendim.

g

2004 yılında konuşmaya başlamışım.

b

2014 yılında basketbol takımına seçildim.

e

2002 yılında İstanbul'da doğmuşum.

c

2003 yılında ilk dişim çıkmış.

f

2015 yılında şiir yarışmasında birinci oldum.

c

2017 yılında liseye geçtim.

g

2007 yılında kızamık hastalığı geçirmişim.

h

2013 yılında ortaokula geçtim.

1

.....

2

.....

3

.....

4

.....

5

.....

6

.....

7

.....

8

.....

9

.....

10

.....

1. Atatürk'ün hayatı nın kronolojik sıralamasında aşağıdaki olaylardan hangisi en sonda yer alır?

- A) Cumhurbaşkanı oldu.
- B) Mahalle mektebine gitti.
- C) Selanik'te doğdu.
- D) Kurmay yüzbaşı oldu.

2.

K	Dişim çıktı.

L	İlkokula gittim.
M	Doğdum.
N	Anaokuluna gittim.

Yukarıdaki olayları kronolojik sıraya koyduğumuzda hangisi doğru olur?

- A) K- L-M-N
- B) L-M-K-N
- C) M-K-N-L
- D) M-N-L-K

- 3.
- I. 2002 yılında doğdum.
 - II. 2004 yılında yürümeye başladım.
 - III. 2008 yılında ilkokula başladım.
 - IV. 2007 yılında anaokuluna gittim.

Yukarıdaki bilgilerden hangilerinin yeri değiştirilirse kronolojik sıralama doğru olur?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) II ve IV
- D) III ve IV

4.

2005 yılında kardeşim doğdu.

Okula başlayan beş yıl oldu.

2007 yılında basketbol takımına seçildim.

Ailemiz dört kişiden oluşmaktadır.

Yukarıdaki bilgilerden kronolojik bilgi olmayanlar işaretlenirse hangi tablo ortaya çıkar?

5.

▲	Çocukluk

■	İhtiyarlık

●	Bebeklik

★	Gençlik

Yukarıdaki dönemler kronolojik olarak sıralanırsa hangisi doğru olur?

- A) ▲, ■, ★, ●
- B) ■, ★, ●, ▲
- C) ■, ★, ▲, ●
- D) ●, ▲, ★, ■

TEST - 2

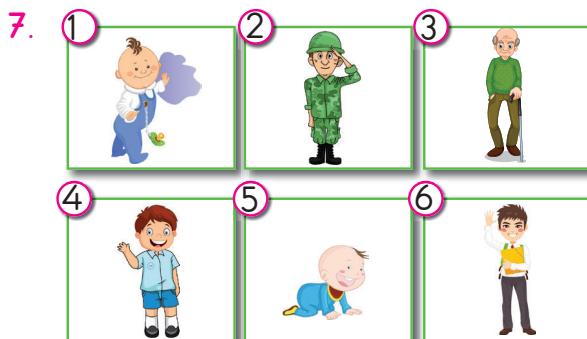
6. I. Başımızdan geçen önemli olayların sıralamasına kronoloji denir.

II. Kronolojide olaylar zaman sıralamasına göre dizilir.

III. Kronolojik sırada tarihler yazılmamalıdır.

Yukarıdaki bilgilerden hangisi ya da hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) II ve III
C) Yalnız III D) I, II ve III

Yukarıdaki görselleri kronolojik sıraya koyarsak sıralama nasıl olur?

- A) 6-5-4-3-2-1 B) 1-2-3-4-5-6
C) 5-1-4-6-2-3 D) 5-4-6-1-3-2

8. Aşağıdakilerden hangisi kronolojik sıralamada ilk sıraya yazılmalıdır?

- A) İlkokulu bitirdiği gün
B) Ortaokulu bitirdiği gün
C) Okuma yazma öğrendiği gün
D) Yürümeye başladığı ilk gün

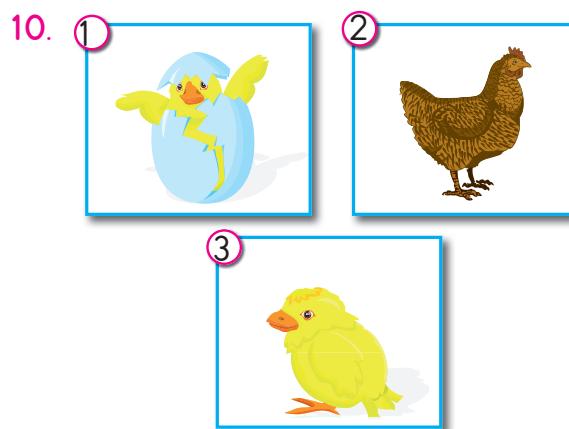
9. Aşağıdaki öğrencilerden hangisi olayları kronolojik sıraya uygun olarak sıralamıştır?

A) Emekledim, doğdum, konuştum, yürüdüm.

B) Doğdum, emekledim, yürüdüm, okula başladım.

C) Doğdum, okula başladım, emekledim, yürüdüm.

D) Okula başladım, konuştum, yürüdüm, emekledim.

Görselleri verilen yukarıdaki olayları kronolojik sıraya koyarsak hangisi doğru olur?

- A) 1 -3-2 B) 3-2-1
C) 2-3-1 D) 1 -2-3